

Polttoaineen jakelua koskeva päästökauppa

Infotilaisuus
12.5.2023

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Päästökauppa laajenee ja päästövähennystavoitteet kiristyy

- **Komissio antoi heinäkuussa 2021 Fit for 55 – lainsäädäntöehdotusten paketin**
- **Paketin ehdotuksilla toimeenpannaan EU:n**
 - velvoite vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 %:lla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä sekä
 - saavuttaa ilmastoneutraalius EU-tasolla vuoteen 2050 mennessä.
- **Päästökauppaa koskeva sääntely linjaan EU:n kiristettyjen tavoitteiden kanssa:**
 - Päästökauppa laajenee ja
 - Päästökaupan päästövähennystavoite kiristyy
- **Päästökauppa kattaa nykyisin noin 40% EU:n päästöistä**
 - Komission alkuperäisen ehdotuksen mukaisen laajennuksen pohjalta päästökauppa tulisi kattamaan noin 2/3 EU:n päästöistä

Jako päästökauppasektorin ja taakanjakosektorin välillä säilyy:

Päästökauppasektori

YLEINEN PÄÄSTÖKAUPPA:

- Yli 20 MW:n energiantuotantolaitokset + opt-in pienemmät
- Suuret teollisuuslaitokset mm. metalli, metsä- ja kemian sektoreilta
- EU:n sisäinen lentoliikenne

Tulevat muutokset:

ULOS:

- Laitokset, joiden päästöt yli 95 % biomassasta

SISÄÄN:

- Asteittain 2024 alkaen mukaan meriliikenteen päästöt
- Jätteenpoltto asteittain

Taakanjakosektori

Uusi

POLTTOAINEEN JAKELUN PÄÄSTÖKAUPPA:

- Liikenne
- Rakennusten erillislämmitys
- Muu energiantuotanto
- Muu teollisuus ja rakentaminen

El soveltamisalassa:

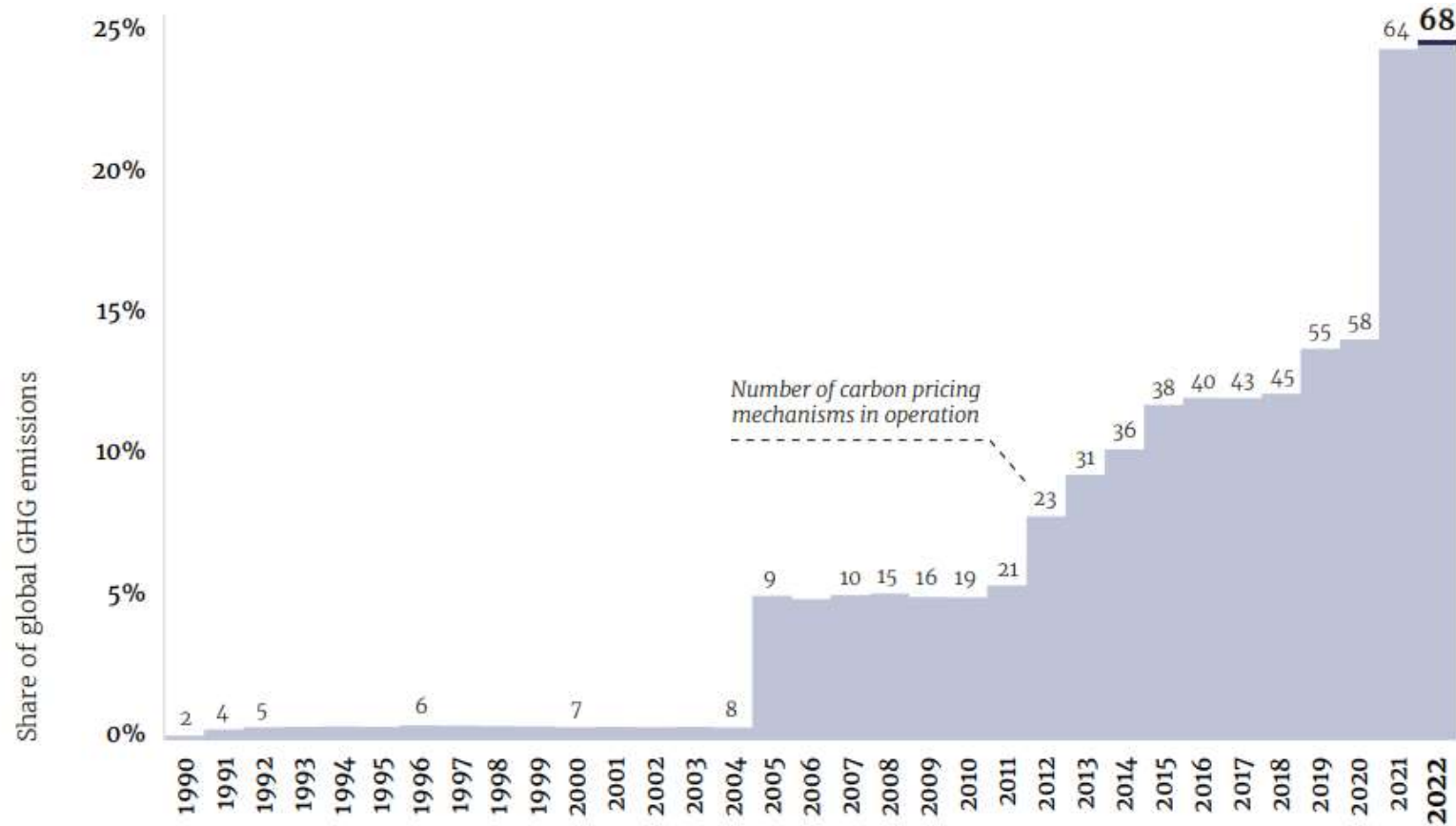
- Maa- ja metsätalous
- Kalastus
- Vesi-, raide-, lentoliikenne

Päästökauppa ohjauskeinona

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

23 % globaaleista päästöistä on hinnoittelumekanismien piirissä

Lähde:
Maailman
Pankki

EU:ssa sovelletaan Cap and Trade-päästökauppa eli kauppaa käydään oikeuksista päästää

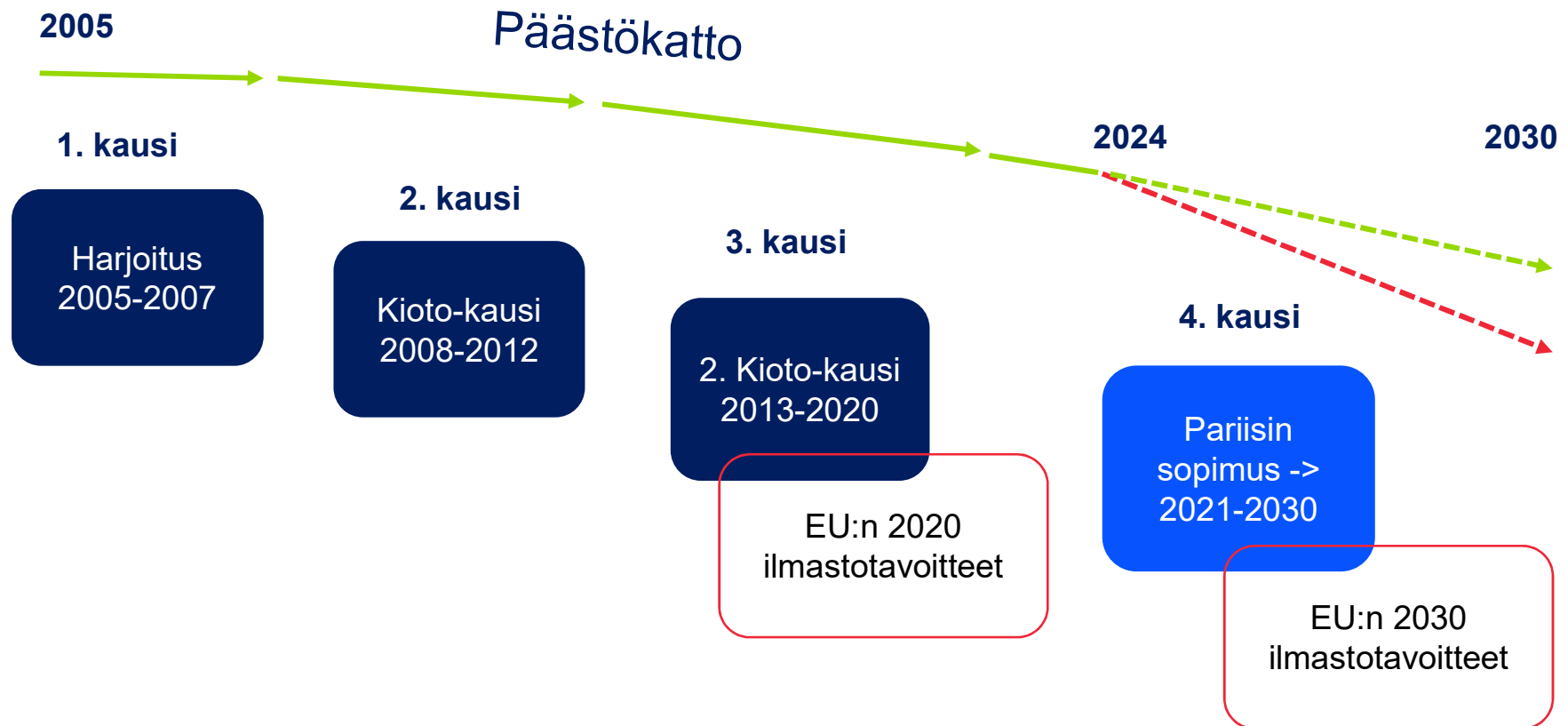
- **Määritellään ohjauskeinon piiriin kuuluvat toimijat**
 - Toimijoilla keinot ja kustannukset päästöjen vähentämiseksi vaihtelevat
- **Cap:** asetetaan tavoitteen mukainen katto päästöille
 - Tyypillisesti aikajänteen sisällä
- **Lasketaan liikkeelle kattoa vastaava määrä oikeuksia päästää**
- **Trade:** toimijat voivat ostaa ja myydä oikeuksia vapaasti
 - Oikeuksille muodostuu hinta markkinoilla
 - Päästöjen vähentämisen kustannukset määrittävät ostaako oikeuksia vai vähentääkö päästöjä
 - **Kustannustehokkaat päästövähennykset**
- **Toimijoiden tulee palauttaa määräajoin päästöjään vastaava määrä päästöoikeuksia**

vs.

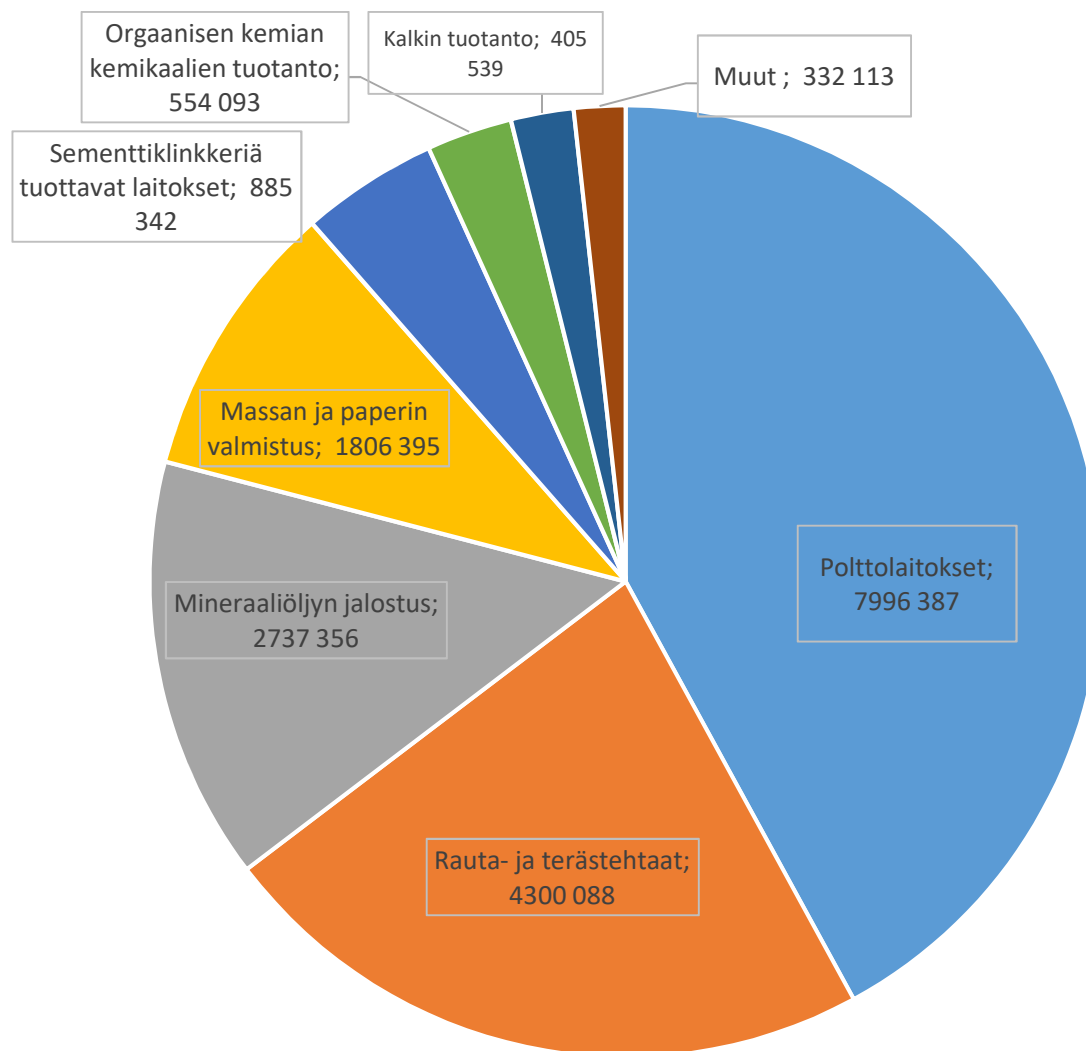
- **Hankepohjainen päästökauppa:**
 - kauppaa käydään tehdyillä päästövähennyksillä
 - Esim. vapaaehtoisuuteen pohjautuvat markkinat, hiilijalanjäljen kompensointi

EU:n yleinen päästökauppajärjestelmä

Päästövähennystavoite asetetaan päästökaupauskausittain

Päästökauppasektorin päästöt olivat vuonna 2022 yhteensä 19 Mt Suomessa

Lähde:
Energiavirasto

Polttoaineen jakelun päästökauppa (ETS2, BRT)

Eleonoora Eilittä

12.5.2023

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

ETS2 – Polttoaineen jakelun päästökauppa

- ETS2 kattaa tieliikenteen ja rakennusten erillislämmityksen sekä ETS1:n ulkopuolelle jäävän teollisuuden ja rakentamisen fossiilisen polttoaineen päästöt
- ETS2 on nykyisestä päästökaupasta erillinen järjestelmä, jolla oma päästövähennystavoite sekä omat päästöoikeudet
- Uuden päästökaupan tavoitteena edesauttaa taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamista ja pidemmällä aikavälillä mahdollisesti integroida sektorit osaksi nykyistä päästökauppaa
- Tavoitteena on 55-paketilla kokonaisuudessaan vähentää päästöjä tieliikenteen ja lämmityspolttoaineiden sektorilla 43% vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasoon verrattuna

ETS2 soveltamisala

- **Päästökauppa kohdistuu jakelijoihin**
- **Päästökauppa kattaa tieliikenteen ja rakennusten erillislämmityksen sekä teollisuuden polttoaineen. Näihin päästöihin sisältyy myös työkoneet.**
- **Soveltamisala täsmennetty IPCC kategorioiden perusteella liitteessä III**
 1. Tieliikenne (1A3b)
 2. Rakennukset (1A4a ja 1A4b)
 3. Teollisuus ja rakentaminen (1A2)
- **Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät muuhun käyttöön jaeltu polttoaine, kuten maa- ja metsätalouden, kalastuksen sekä vesi- ja lentoliikenteen polttoaine**
- **Jäsenmailla ns. Opt-in – mahdollisuus sisällyttää myös soveltamisalan ulkopuoliset polttoaineet päästökauppaan**

ETS2 käynnistyminen

- **Jakelijoilla oltava päästölupa 2025 alkaen, päästökauppa käynnistyy vuonna 2027**
- **Järjestelmään sisältyy ns. hätäjarrumekanismi, joka voi lykätä aloitusta vuoteen 2028**
 - Järjestelmän alussa vuosien 2024-2027 aikana päästökatto perustuu vuosien 2016-2018 keskimääräisiin päästöihin ja lineaariseen vuosittaiseen 5,10% vähennyskertoimeen.
 - Vuodesta 2028 alkaen päästökatto perustuu vuosien 2024-2026 keskimääräisiin päästöihin ja lineaariseen vuosittaiseen 5,38% vähennyskertoimeen.
 - Järjestelmä ei sisällä ilmaisjakoa
- **Veropoikkeus mahdollistaa huutokauppojen lykkäyksen 2030 loppuun asti jäsenmaille, joilla käytössä päästöoikeuden hintaa vastaava hiilidioksidivero.**

Liiallisen hinnannousun torjunta

- **Markkinavakaussvarannosta lasketaan liikkeelle ylimääräisiä päästöoikeuksia:**
- **päästökauppahinnan ylittäessä 45 euroa (sidottu v. 2020 hintatasoon) vapautetaan markkinavakaussvarannosta 20 milj. ylimääräistä päästöoikeutta.**
 - Näitä vapautuksia voi tapahtua kahdesti vuodessa kynnyshinnan ylittyessä. Hintamekanismi on voimassa v. 2029 loppuun saakka.
- **jos edellisen 3 kk keskihinta nousee liian korkealle verrattuna edellisen 6 kuukauden keskihintaan.**
- **hinnan noustessa kaksinkertaiseksi (1,5-kertaiseksi vuosina 2027-2028), jolloin vapautetaan 50 miljoonaa päästöoikeutta ja hinnan kolminkertaistuessa 150 milj. päästöoikeutta.**

ETS2 ja sosiaalirahasto

- **Päästökaupan tulot jäsenmaille, mutta ne tulee käyttää päästökaupan yhteydessä perustettavan sosiaalirahaston rahoitukseen ja muihin päästövähennyksiä edistäviin toimiin (korvamerkintä)**

Sosiaalirahasto

- **Sosiaalirahastosta tuettaisiin haavoittuvassa asemassa olevia kotitalouksia, mikroyrityksiä ja liikenteen käyttäjiä sekä tulonsiirroin että tukemalla fossiilisten polttoaineiden käyttöä vähentäviä investointeja**
- **Rahaston käyttö vaatisi kansallisen ohjelman laatimisen, ja se on toiminnassa vuodet 2025-2032**
- **Rahaston koko korkeintaan 86,7 miljardia euroa. Tästä 65 miljardia (75 %) on ETS1 ja ETS2 huutokauppatuloja ja 21,7 miljardia (25 %) kansallista osarahoitusosuutta.**
- **Rahoitus tapahtuu huutokauppatuloista**
- **Jos ETS2 aloitus lykkääntyy vuoteen 2028, pienenee myös SCF:n koko 54,6 mrd. euroon.**

Kansallisen lainsäädännön valmistelu

- **Direktiivi tulee olla ETS2 osalta toimeenpantu 30.6.2024 mennessä**
- **Kansallisesti päästökaupasta säädetään päästökauppalaissa (311/2011) ja laissa lentoliikenteen päästökaupasta (34/2010)**
- **Lainsäädännön valmistelua varten asetettu ohjausryhmä sekä neljä alatyöryhmää**
- **Työ käynnistetään arviomuistioiden laadinnalla. Arviomuistioissa esitetään direktiivin toimeenpanon sääntelyvaihtoehtoja ja vaikutuksia.**
- **Kiinteiden laitosten, merenkulun ja lentoliikenteen arviomuistiot olleet lausuntokierroksella keväällä 2023**
- **ETS2 arviomuistio valmistuu syksyllä 2023**
- **Hallituksen esitys annetaan lausunnoille alkuvuodesta 2024**
- **Ja loppukevästä eduskunnalle 2024**

TEM:n asiantuntijoiden yhteystiedot:

Erityisasiantuntija Eleonoora Eilittä

eleonoora.eilittä@gov.fi

+358 295 047 235

Erityisasiantuntija Anna-Maija Sinnemaa

Anna-maija.sinnemaa@gov.fi

+358 295 047 303